

Tez Konusu: Antibiyotik Kullanımı ve Önemi
Tez Amacı: Türkiye ve Dünya Geneline Kullanımı?
Antibiyotikler Neden Kullanılır?
Gereksiz Antibiyotiğın Sonuçları

Okan KILIÇER

Hacettepe Üniversitesi

Tıp Fakültesi

3. sınıf

Antibiyotik Nedir?

Antibiyotik, bakteriyel enfeksiyonlar sırasında kullanılan ve insanlık için büyük öneme sahip olan ilaç grubudur.

Antibiyotik Tarihçesi?

‘Konuya ilk önce nasıl keşfedilmiştir?’ sorusu ile başlamak en doğrusu olacaktır. Sir Alexander Fleming 1927 yılında deneyleri sırasında stafilokok türü bakterileri üretirken üretim yaptığı kapları bırakıp uzaklaşmıştır. Tekrar döndüğünde ise kaplardan birinin küflendiğini, küflenmiş kabın içindeki bakteriler öldüğünü; diğer kaplardakileri bakterilerde ise küflenme olmadığını ve bakterilerin yaşamaya devam ettiğini görmüştür. Bu şekilde tesadüfen bulunan madde *Penicilium* ailesinden bir küf olduğu için bu şekilde isimlendirilmiştir. Tesadüfen bulunan bu antibiyotik bulunduğu günden itibaren birçok insanı hayata tekrar bağlamış, insanlığın ömrüne ömür katmıştır.

Bulunduktan sonra kullanıma giren Penisilin bakteriyel enfeksiyonlarda etki göstermiş o dönemki hekimler tarafından ‘Artık enfeksiyon hastalıkları son buldu.’ gibi düşüncelere sahip olunsada bunun gerçek olmadığı çok kısa sürede anlaşılmış bakterilerin direnç kazandığı ve kazanacağı ortaya çıkmıştır.

Direnç Nedir?

Bakterilerin kullandığımız antibiyotiklere karşı durabilme yetisine denir. Bu yetiyi bakteriler nasıl kazanır? Bakterileri etki eden antibiyotik toksinine karşı güç DNA yapılarını değiştirerek antibiyotiklerin etki etmesini engellemektedir. Direnç geliştiren bakterilerin tedavisi oldukça zor ve daha meşakkatli ve daha masraflı olmaktadır. Direnç mekanizması her ne kadar doğal bir süreç olsa da insanların düzensiz ve sık kullanması bu süreci oldukça hızlandırmaktadır.

Direnç Oluşmasının Tehditleri

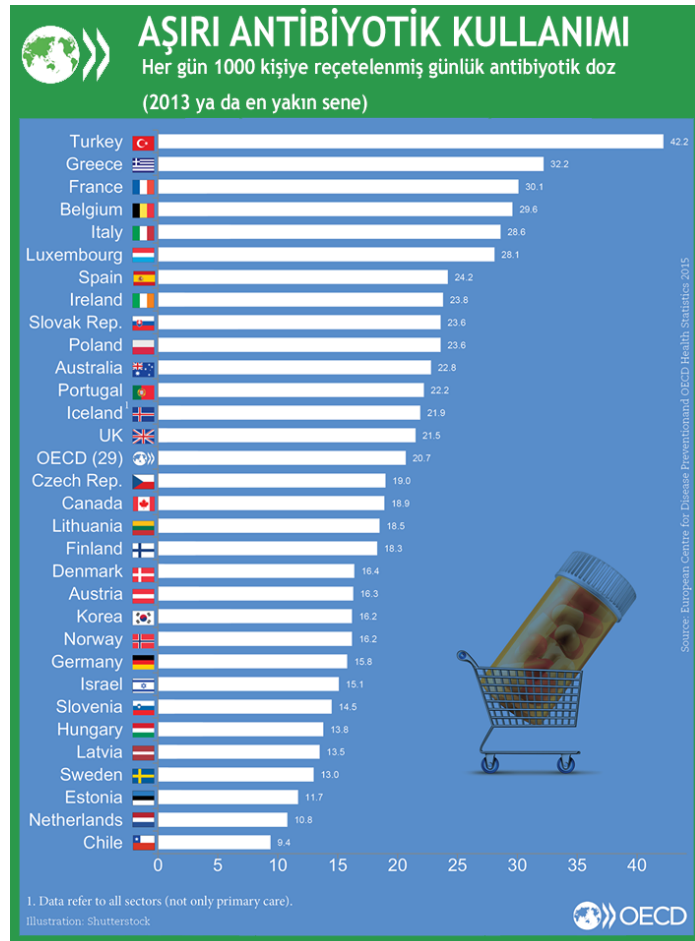
- Antibiyotik direnci her ülkede yaş fark etmeksizin tüm toplumu ve ülkeleri etkilemektedir.

- Zatürre, tüberküloz ve gonore gibi pek çok enfeksiyonun antibiyotiklerle tedavi edilmesi, antibiyotiklerin etkililiği azaldığı için giderek zorlaşmaktadır.
- Antibiyotik direnci arttıkça enfeksiyonlara hastane yatışları artmakta, devletlerin enfeksiyon hastalıklarına karşı bütçeleri artmakta ve mortaliteler hızla artmaktadır.

Bunlar ve bunlara benzer birçok tehdit oluşturmakta, insanlık için büyük tehdit oluşturmaya devam etmektedir.

Peki bu süreçte antibiyotik kullanımımız nasıl olmalı?

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), dünyada ilaçların yarısından fazlasının uygun olmayan şekilde reçetelendiğini, temin edildiğini ve satıldığını ve hastaların yarısının ilaçları doğru şekilde kullanmadığını belirtmektedir. Türkiye antibiyotik kullanımına göre Dünya’da 1. sırada yer almaktadır.

Gereksiz kullanılan antibiyotikler yüzünden bakteriler direnç kazanmakta ve toplum sağlığı konusunda büyük tehdit oluşturmaktadır. Bu şekilde devam ederse ülkemiz ve dünyada tekrar penicilin öncesi döneme dönüleceği ve tekrar enfeksiyon hastalıkları dönemi gireceğimiz bilim insanlarınca dile getirilmektedir.

Peki Direnç Gelişmemesi İçin Ne Yapmalıyız?

Direnç gelişmemesi için bireysel olarak ne yapmalıyız bunu cevaplayalım:

- Eğer doktorunuz tarafından yazılmış antibiyotiğiniz varsa tamamını verilen yönergeye göre kullanmanız.
- Size teklif edilen ‘Al şu ilacı iki güne bir şeyin kalmaz.’ ilaçları asla kullanmayınız.
- Evinizde kalmış olan antibiyotikleri soğuk algınlığı, nezle vesaire durumlarda kullanmayınız çünkü bunlar üzerinde herhangi bir etkisi yoktur sebebi ise bu tür durumlar büyük oranda viral kaynaklı olup virallere karşı da antibiyotikler tamamen etkisizdir.

Peki Antibiyotiklerin Devletlere Maliyeti Nedir?

Ülke ilaç harcamalarının ortalama %6-21’ini ve hastane harcamalarının %50 kadarını oluşturmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) yıllık yaklaşık 400 milyar Amerikan dolarını bulan sağlık harcamalarının %10’unun ilaçlardan meydana geldiği, bunun da %20-50 kadarını antibiyotiklerin oluşturduğu bilinmektedir. Bu bilgilere ek olarak %40-50 dolayında gözlenen uygun olmayan antibiyotik kullanımının da önemli bir maliyet getirdiği bildirilmektedir.

Türkiye’de de yıllık antibiyotik maliyetinin tüm ilaçlar içerisinde yaklaşık olarak 1-2 milyar Amerikan doları dolayında bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

Sonuç

Antibiyotik kullanımımıza kısıtlama getirmedik ve düzene sokamazsak 2050 yılları içerisinde direncin maksimum düzeye çıkacağını öngören bilim adamları tavsiyelerine uymalıyız. Kendimizi ve geleceğimizi riske atmamalıyız. Devletimize olan maliyetini düşünüp ona göre kara vermeliyiz.

KAYNAKÇA:

- 1)https://www.researchgate.net/publication/264901049_Antibiyotik_kullaniminin_ekonomipolitigi
- 2)<https://t24.com.tr/haber/antibiyotik-kullanimi-hakkinda-dogru-bilinen-7-yanlis,385514>
- 3)http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/saglik/erasmus_projesi/antibiyotikler
- 4) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/707198>